

NA POPRAVU SA NAČAKÁTE

a: Martin Bačík – r: Martin Bačík a kol. – Martinské divadlo mladých pri SDHK v Martine

KOMÁR JAKO ZABIJÁK?

Absurdní hra *Na popravu si počkáte* autora Martina Bačíka stavia na jednoduché, ale funkční situácii: zbojník odsouzený k smrti čaká na svoju popravu. Jenže čakání se protahuje a během něj se setkává nejen s katem, ale i se samotným Kmotrem Smrtí. Z původně banální situace tak vzniká sled absurdních dialogů, komických nedorozumění a nečekaně vážných zamyšlení nad životem, samotou a lidskými vztahy.

Text pracuje se třemi výraznými postavami. Zbojník je na první pohled egoistický a sebestředný člověk, který se celý život staral především o sebe. Jak sám přiznává, kradl pouze pro vlastní prospěch a o svůj lup se nedělil ani s těmi nejpotřebnějšími.

Výrazným zdrojem humoru je Kmotr Smrt. Jeho frustrace z toho, že ho nikdo nezná a všichni si pamatují jen Zubatou nebo Kmotru Smrtku, vytváří řadu absurdních a velmi vtipných situací. Smrt zde není děsivou postavou, ale spíše unaveným příbuzným a úředníkem svého řemesla, který si stěžuje na nedostatek respektu a uznání.

Třetím do party je kat Jano, který na scénu přichází za doprovodu hudby Michaela Jacksona a s moonwalkem, čímž okamžitě bourá jakoukoli představu o tradičním popravicím. Místo výkonu

rozsudku žádá odsouzeného o autogram, protože je jeho velkým fanouškem. Během jejich rozhovoru se navíc ukazuje jako dobrosrdečný a poněkud naivní člověk, který na roli kata zjevně nestačí a šibenici raději zboří, aby nemusel zabít svého hrdinu.

Když se mu nakonec nepodaří popravu vykonat, nastupuje nevyhnutelné pravidlo, které hra opakovaně připomíná: Smrt nikdy neodchází s prázdnou. A tak místo zbojníka přichází ke slovu komár – zdánlivě bezvýznamný tvor, na jehož bodnutí je Jano smrtelně alergický. Otvírají se dveře mezi světy a kat odchází společně s Kmotrem Smrtí. Zbojník zůstává naživu.

Inscenace jako taková představuje jednoduchou, ale překvapivě působivou metaforu. Ten, kdo měl zemřít, přežívá, zatímco osud si bere toho, kdo jej glorifikuje. Jsme to my, kdo tyto zbojníky přizíváme, přestože bychom se od nich mohli distancovat. Je to metafora světa očima mladých? Komár jako zabiják? Náhoda, nebo záměrný symbol? Jsou pozůstatky šibenice součástí scénografie jen dekorací, nebo připomínkou těch, kteří zde čekali předtím? Kolik

vlastně běhá po světě zbojníků, které necháváme bez trestu přežívat? A mohou tito zbojníci ještě nalézt očištění?

Velkým kladem inscenace je herecký potenciál všech protagonistů. Každá z postav nabízí dostatek prostoru pro výraznou charakterizaci i práci s komediálním načasováním. Zároveň je patrné, že všichni tři herci vědí, o čem mluví, mají situace motivované a na jevišti jsou skutečně přítomní. Přesto by inscenaci místy prospělo větší uvolnění od neustálého hereckého vypětí. Několik klidnějších momentů by mohlo divákovi nabídnout prostor k nadechnutí a zároveň zvýraznit sílu následných komických či dramatických situací.

Stejně pozitivně vnímám i využití autorské hudby, která inscenaci dodává osobitost a pomáhá vytvářet její svébytnou atmosféru.

Za inscenaci děkuji. S velkým respektem a povděkem kvituji odvahu vydat se cestou autorského divadla, která je náročná, nevyzpytatelná a nikdy nenabízí jistý výsledek. O to cennější je, když mladí tvůrci přicházejí s vlastním tématem, vlastním pohledem na svět a hledají vlastní divadelní jazyk.

PAVEL SKÁLA

SME NEOTESANÉ A ŠIALENÉ OPICE

Existuje poslušné stádo, ktoré rešpektuje ohradu akademickej pôdy. A potom sú tú zdivočelé jedince, ktoré si chcú vyskúšať vlastnú tvorbu. Martin Báčik, Miroslav Gočál a Peter Belica z Martinského divadla mladých pri SHDK v Martine sa takto stretli a spáchali svoju javiskovú prvotinu Na popravu sa načakáte.

Ak by ste mali zneužiť zoologickú terminológiu, aké zvieru by najvýstižnejšie metaforizovalo vašu tvorbu a prečo?

PB + MB (unisono): Lemur!

Prečo?

PB: Lebo sme riadne spomalení a leniví!

MG: Čo ja viem, podľa mňa sme neotesané a šílené opice.

Na popravu sa načakáte je vaša prvá autorská inscenácia, ktorú ste si vytvorili sami po pri škole. Čo vás k tomu motivovalo?

PB: Na škole nám väčšinou vyberie text pedagóg a často ide o hru, ktorá má slúžiť najmä na rozvíjanie herectva. Chceli sme si preto vyskúšať niečo napísať sami. Niečo, čo nás bude primárne baviť.

MB: Sme jediní chalani na škole, bývame spolu na intráku, ale sme z rozdielnych ročníkov a tým pádom sme dosiaľ spolu neskúšali. A táto myšlienka nás rajcovala. Sme za posledných 20 rokov prví študenti, ktorí si takto niečo vymysleli.

Ako vznikol námet o Zbojníkovi odsúdenom na smrť, bláznivo naivnom Katovi a cholericom Kmotrovi Smrti?

MB: Raz som sa sprchoval a napadla mi situácia medzi Zbojníkom a Katom, ktorí sa rozprávajú o inteligenčných pomeroch v Uhorsku. Neskôr sme rozpracovali aj postavu Smrti. Nemali sme veľké ambície spracovať zložitú tému, nápady prichádzali skôr spontánne.

MG: Aj pripomienky na skúškach si dávame navzájom od srdca a dosť nás to posúva.

Kto dnes najviac kradne?

PB: Politici!

MB: Ja!

Prosím?

MB: Rád kradnem knižky. Najmä staršie, ktoré už nikto nechce. To iba na moju obhajobu. Všetci si navzájom kradneme nápady a vtipy. Na skúškach tvoríme dosť kolektívne a preto už nie je jasné, kto čo vymyslel.

A kam sa uberajú vaše najbližšie plány?

MG: Radi by sme si robili vlastné inscenácie, pretože sa nám páči ten nenútený spôsob tvorby – niečo si napíšeme, spolu si to zrežirujeme a primárne nás to potom teší. A naši pedagógovia – a najmä pani riaditeľka Ľubomíra Krkošková – nás v tom veľmi podporujú.

MOL

foto: Šimon Svítok